

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. XXII. An Exemptiones, quibus totus Ordo Religiosus eximitur à
Jurisdictione Episcoporum, aut Monasterium à Jurisdictione Ordinarii, aut
Capitulum, aut Episcopus à Jurisdictione Metropolitanæ, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

tio, videtur, quod tunc adjudicanda est Possessio ipsi Episcopo, quia Exemptorum Possessio non appareat colorata, deficiente titulo colorato, qui alius esse non potest, quam Privilegium probabile; Excipio Casum allegatæ Præscriptionis memoriam Hominum excedentis, propter præsumptionem tituli perdati, cum vix credere sit, Episcopos per hujusmodi tempus passos fuisse, ut Monachi vel Clerici sui pro Exemptis sese habuissent, non exhibito titulo.

QUÆSTIO XXII.

An Exemptiones, quibus totus Ordo Religiosus eximitur à Jurisdictione Episcoporum, aut Monasterium à Jurisdictione Ordinarii, aut Capitulum, aut Episcopus à Jurisdictione Metropolitanæ, executioni mandari possint sine Litteris Regiis Patentibus?

Quærendi causa: Exemptiones hujusmodi sunt Spirituales, Potestas verò Regia ad res Temporales restringitur.

Nihilominus *Dicendum*, has Litteras esse necessarias ad executionem Exemptionum memoratarum; idque, tum quia Rex est Protector Canonum in Regno receptorum, & Exemptiones hujusmodi derogant his Canonibus, tum quia eadem Exemptiones conceduntur Bullis Pontificiis, quæ in Regno executioni mandari non possunt, absque Litteris Regiis, Tabulatis Parlamenti, in cujus Districtu exequendæ sunt, insertis; tum quia eadem Exemptiones nonnullam habent connexionem cum Administratione Civili, cum soleant secum invehere Libertatem à quibusdam Juribus Temporalibus, ut patebit ex dicendis circa Exemptiones à Juribus Temporalibus.

Præterea discurrendum videtur de his Exemptionibus, sicut de Erektionibus novorum Episcopatum, aut Archiepiscopatum; dum enim erigitur novus Episcopatus, subtrahitur Jurisdictioni alicujus Episcopi Regio aliqua, quæ sub Reginone novi Episcopi collocatur: in erektione verò Archiepiscopatus, subtrahuntur plures Episcopatus Jurisdictioni cujusdam Archiepiscopi, & sub Ditione alterius novi Archiepiscopatus collocantur: undè visuntur in his Erektionibus nonnullæ Exemptiones similes illis, de quibus sermo est, cum per istas nihil aliud fiat, quam subtractio Jurisdictioni Ordinariæ, & subjectio alienæ. At Episcopatus vel Archiepiscopatus erigi non possunt absque Litteris Patentibus, si qui autem aliàs erekti videntur absque Litteris Patentibus, ut Archiepiscopatus Tolosanus, & Episcopatus nonnulli, qui sibi subjecti sunt, hoc factum est, quia existimatum justis de causis, eo casu sufficere consensum tacitum ipsius Regis; nunc autem propter rationes supra adductas expressus semper exigitur, declaratus Litteris Patentibus, necdum in his Erektionibus, sed etiam in quibusvis Exemptionibus etiam Spiritualibus; qui usus jam Sæculo VII. vigeat. Hujus rei fidem facit *Formula Prima & Secunda MARCULFI*, qui eo Sæculo vixit, ut notat *HIERONYMUS BIGNONIUS*. Respicit Exemptionem Monasterii à quolibet Jure Temporalis Episcopi circa Res Sacras, aut faciendas, aut administrandas, aut distribuendas ab Episcopo, item Exemptionem à Juribus Episcopalibus Spiritualibus, quæ Monachorum quietem turbare possent, qualia Jura collocandi Cathedram Episcopalem in Monasterio ad prædicandum, administrandi Sacramenta Confirmationis, vel Ordinis, faciendi solemniter Sacrum. Ecclesia Monachorum tunc erat interna, ut etiam nunc Ecclesiæ Carthusianorum & aliorum quorundam Religiosorum Solitiorum; non exterior, ut Ecclesiæ aliorum Regularium; ideoque non poterat Episcopus in illâ Ecclesiâ solemniter obire Munia Pontificalia, concurrente Plebe Cleroque, quin tumultus in Monasterio fieret, turbareturque pax & tranquillitas Monasterii; quæ ratio, cum cesset ergà illos Regulares, quorum Ecclesia est exterior, hinc factum, ut defierit hujusmodi Exemptio. Utraque Exemptio ab Episcopi Jurisdictione conceditur. In secundâ Formulâ Rex confirmat utramque Exemptionem, additque Immunitatem à Juribus Regalibus.

Difficultas remanet solvenda, nempe, num Litteræ Patentis adeò sint necessaria ad executionem Exemptionis etiam Spiritualis, ut nulla futura sit, si illæ defuerint, & nulla fuerit aliàs, isdem deficientibus Litteris. Pars Prior nunc indubitata censetur, ita ut haud dubiè, si ab Executione hujusmodi Exemptionis appellaretur tanquam ab abusu, irrita declararetur.

Circa Posteriores Partem, sunt qui distinguant inter Exemptionem executioni mandatam absque Litteris Patentibus ab annis 30. & ampliùs, & illam, quæ executioni mandata est infra 30. annos; æstimantque Secundo Casu nullam fore judicandam, non autem Primo. Hæc sententia innititur Declarationi Regiæ, 1666. mense Decembri, quæ Erektiones Monasteriorum factas absque Litteris Patentibus antè 30. annos irritas non decernit, sed illas solas, quæ intrâ 30. annos factæ sunt: hæc autem Ratio non convincit, cum ex cassatione Monasteriorum ante 30. annos erektorum sequantur incommoda, quæ in cassatione Exemptionis etiam antiquioris locum non habent; nam v. g. si Erektio Monasterii Monialium in Congregatione non positæ irrita decernatur, Moniales Professæ coguntur quandoque in Sæculo remanere, vel vim sibi inferre per totam vitam, si in alia Monasteria transferantur, circa quæ propensio non sunt animo, ex cassatâ verò antiquiore Exemptione, nullum nascitur incommodum.

Quidquid sit de hæc sententiâ, justus est credendi locus, antiquas Exemptiones non ob id solam, quod executioni mandatæ sunt sine Litteris Patentibus, nullas declaratas non iri, cum nullâ Lege id prohiberetur, tunc enim non concedebantur, Episcopis invitis, *THOMAS. Discipl. Part. IV. L. 1. C. 54.* ideoque hujusmodi Litteræ necessaria non erant, cum illarum necessitas cœperit ex recurso Ordinariorum ad Regem, ut ab iis arceret vexationes Exemptionum, ipsis repugnantibus, frequenter concessarum.

SECTIO II

Quæstiones circa Indicia certa incertæ Exemptionis.

QUÆSTIO I.

Est-ne certum Argumentum Exemptionis alicujus Ecclesiæ, Capituli, vel Monasterii, si de iis in aliqua Scripturâ dicat Papa, quod Exempta vel Libera sint, vel ad jus & proprietatem Ecclesiæ Romanæ pertineant?

Resp. Distinguendum; vel illa Scriptura continet Donationem libertatis seu exemptionis, aut Sententiam de eadem exemptione latam, vel neutrum continet. Si Primum, sufficienter hinc probatur exemptio; secus, si Secundum. *C. 10. De Privileg. in VI.* hanc distinctionem insinuat.

QUÆSTIO II.

Jus ferendi Mitram, aliave Ornamenta Episcopalia, est-ne certum Indicium Libertatis?

Resp. Non; Quia jus illud concessum est non Exemptis, ut & Exemptis. *C. 6. De Privileg. in VI.* præscribit Formam Mitræ, quâ uti possunt non Exempti.

QUÆSTIO III.

An inferri potest, Ecclesiam esse Exemptam ab Ordinarii Jurisdictione ex eo, quod non utatur Breviario Diocesano?

Resp. Non; Quia sunt Ecclesiæ non Exemptæ, quæ aliud habent Breviarium, quàm Ecclesiæ Cathedralis; talis est Ecclesiæ Collegiata Roienfis Diocesis Ambianensis: in eo jure conservata est Senatusconsulto Parisiensi 1669. 30. Decemb. Non diffidendum tamen, eâ in re, inesse aliquid Exemptionis, supposito quod Ecclesiâ illa cogi non possit ab Episcopo, ut Breviario Diocesano utatur, cum Jure Communi quælibet Ecclesiâ Episcopo subiciatur quoad modum recitandi Divinum Officium; idque insinuat *CONCIL. TRID.* in Decreto de *Observ. & evitand.* Sess. XXII. quia supponit ad Episcopos pertinere, ea præscribere, quæ Divinum Cultum